

Vinstons Čērčils aicināja veidot Eiropas Savienotās Valstis

Vinstons Čērčils 1874 - 1965

Vinstons Čērčils, bijušais armijas virsnieks, kara reportieris un britu premjerministrs (no 1940. līdz 1945. gadam un no 1951. līdz 1955. gadam), bija viens no pirmajiem, kurš runāja par "Eiropas Savienoto Valstu" izveidi. Pēc Otrā pasaules kara viņš bija pārliecināts, ka tikai vienota Eiropa var garantēt mieru. Viņa mērķis bija vienreiz par visām reizēm atbrīvot Eiropu no nacionālisma un kara kurināšanas sērgas.

Viņš formulēja savus no vēstures sniegtajām mācībstundām izdarītos secinājumus slavenajā "runā studējošajai jaunatnei", kas tika noturēta Cīrihes Universitātē 1946. gadā: "Ir viens līdzeklis, kas (..) dažos gados padarītu visu Eiropu (..) brīvu un (..) laimīgu. Ir jāatjauno Eiropas ģimene, vai vismaz tik daudz no tās, cik mēs varam, un jānodrošina struktūra, kurā tā var dzīvot mierā, drošībā un brīvībā. Mums jāizveido sava veida Eiropas Savienotās Valstis."

Tādā veidā pret Hitleru vērstās koalīcijas galvenais virzītājs kļuva par aktīvu Eiropas vienotības idejas aizstāvi.

Vinstons Čērčils bija ievērojams arī kā gleznotājs un rakstnieks; 1953. gadā viņam piešķīra Nobela prēmiju literatūrā.

Jaunība

Vinstons Čērčils piedzima 1874. gada 30. novembrī dižciltīgo Marlboro hercogu Spenseru-Čērčilu ģimenē, bet viņa māte bija dzimusi Amerikā. Bērnība tika pavadīta privilīģētā gaisotnē, mācības Čērčils uzsāka 1888. gadā Harovā, vienā no labākajām Londonas zēnu skolām. Par izcilu skolnieku viņš nekļuva, tāpēc skolu īpaši nemīlēja.

Pabeidzis skolu 1893. gadā, viņš trīs reizes lika iestājeksāmenus Sandhērstas Karaliskajā militārajā akadēmijā. Pēc tās absolvēšanas viņš uzsāka militāro karjeru, kas nākamajos piecos gados aizveda viņu kaujās trīs kontinentos, atnesa viņam četras medaļas un ordeni "Par nopelniem", viņš sarakstīja piecas grāmatas un ieguva vietu parlamentā, un visi šie sasniegumi tika īstenoti pirms 26. dzimšanas dienas.

Politiskā karjera

Kamēr V. Čērčils kalpoja britu armijā, viņš bija arī avīzes korespondents. Ziņojot par Būru karu Dienvidāfrikā, viņš iekaroja avīžu virsrakstus, kad viņam izdevās izbēgt no karagūstekņu nometnes, lai atgrieztos Anglijā 1900. gadā un aizsāktu politisko karjeru. Viņš tika ievēlēts parlamentā un dažādās valdībās ieņēma iekšlietu ministra un Admirālītātes pirmā lorda (jūras kara flotes ministra) amatu. 1915. gadā viņš bija spiests atkāpties pēc neveiksmes kādā militārā kampaņā. Viņš nolēma atkal pievienoties armijai un vadīja 6. Karaliskā skotu strēlnieku bataljona vīrus Francijas tranšejās. Kad 1917. gadā tika veidota jauna valdība, viņš kļuva par munīcijas ministru. Laikā līdz 1929. gadam V. Čērčils bija ieņēmis visus nozīmīgākos ministru posteņus, izņemot ārlietu ministra posteni.

1929. gadā viņš attālinājās no savas Konservatīvo partijas. Šis V. Čērčila dzīvē bija aizsākums periodam, kas zināms kā "tuksnesīgie gadi". Viņš turpināja rakstīšanu un bija ļoti produktīvs un plaši publicēts rakstu un grāmatu autors. V. Čērčils bija viens no nedaudzajiem cilvēkiem, kuri krietnu laiku pirms Otrā pasaules kara sākuma pirmie apzinājās pieaugošos draudus, kurus radīja Hitleris, un pirmais, kas pauda savas bažas.

V. Čērčils Eiropas kongresā Hāgā runas laikā rāda "V" jeb uzvaras zīmi 1948. gadā.

Otrais pasaules karš

Kad 1939. gadā sākās Otrais pasaules karš, Čērčila prognozes īstenojās. 1940. gadā viņš kļuva par premjerministru un vadīja Lielbritāniju cauri grūtajiem kara gadiem, sniedzot cerību un apņēmību britu tautai ar savām iedvesmojošajām uzrunām. Viņa nelokāmā atteikšanās apsvērt sakāvi vai kaulēšanos ar nacistiem iedvesmoja britu pretošanās kustību, īpaši kara sākumā, kad Lielbritānija viena pati atradās aktīvajā opozīcijā pret Hitleru. Tomēr viņš zaudēja vēlēšanās, kad karš bija beidzies. Bet viņš nezaudēja savu spēju pareizi izprast, kā attīstīsies nākotnes notikumi, ko pierādīja viņa slavenā runa Fultonā (Misūri), kurā viņš brīdināja par draudiem, kas nāk no padomju komunistiem, un pirmo reizi minēja labi pazīstamo izteicienu par "dzelzs priekškaru".

"Eiropas Savienotās Valstis"

1946. gadā V. Čērčils Cīrihes Universitātē sniedza vēl vienu neaizmirstamu runu, kurā viņš aizstāvēja ideju par "Eiropas Savienotajām Valstīm", rosinot eiropiešus uzgriezt muguru pagātnes šausmām un skatīties nākotnē. Viņš paziņoja, ka Eiropa nevar atļauties vilkt sev līdzīgu naudu un atreibības kāri, kas radusies no pagātnes aizvainojumiem, un ka pirmais solis, lai atjaunotu "Eiropas ģimenē" taisnīgumu, žēlsirdību un brīvību, ir "izveidot sava veida Eiropas Savienotās Valstis. Tikai tādā veidā simtiem miljonu darba rūķu spēš atgūt tos vienkāršos priekus un cerības, kas padara dzīvi dzīvošanas vērtu".

Eiropas Padome

Ar ierosinājumu izveidot Eiropas Savienotās Valstis Čērčils kļuva par vienu no pirmajiem, kas atbalstīja Eiropas integrāciju, lai vairs nevarētu atkārtoties abos pasaules karos pieredzētā nežēlība. Viņš aicināja vispirms izveidot Eiropas Padomi. 1948. gadā Hāgā 800 delegāti no visām Eiropas valstīm tikās lielajā Eiropas kongresā, kurā V. Čērčils bija goda prezidents.

Rezultātā 1949. gada 5. maijā tika izveidota Eiropas Padome, kuras pirmo sanāksmi apmeklēja pats V. Čērčils. Viņa aicinājumu rīkoties var uztvert kā mudinājumu pievērsties ciešākai integrācijai, par kuru vēlāk notika vienošanās Mesīnas konferencē 1955. gadā, kas vainagojās ar Romas līgumu pēc diviem gadiem. V. Čērčilam pieder arī pirmā ideja par Eiropas armiju, kas būtu veidota, lai aizsargātu kontinentu un gādātu par sava veida "muskuļiem" Eiropas diplomātijai. Turklāt 1959. gadā tika izveidota Eiropas Cilvēktiesību tiesa — desmit gadus pēc tam, kad Čērčils pirmo reizi ieteica šo ideju.

Sniedzot iedvesmu Eiropas iedzīvotājiem un iesaistot tos sabiedroto cīņā pret nacismu un fašismu, Vinstons Čērčils kļuva par Eiropas integrācijas virzītāju un aktīvu cīnītāju šī mērķa vārdā.